

Kan fiskebæsj gi signaler om stressnivå hos laks i merd?

Asgeir Sæbø

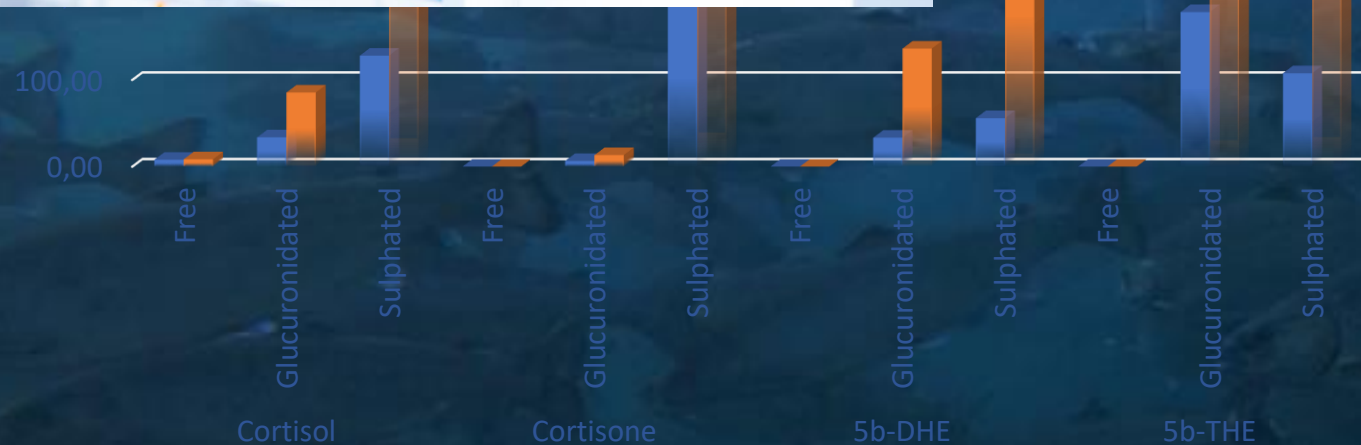
Innolipid AS
Tonningsgt. 17
6006 Ålesund
www.innolipid.com

Stress

- dårlig butikk
- dårlig dyrevelferd

sjekk foredrag av Martin Haugo Iversen på Tekmar 2016

UNIVERSITETET I
NORDLAND

Martin Haugmo Iversen
Seniorforsker
Fakultet for Biovitenskap og Akvakultur

Bruk av studier av endringer i hvilenivå av plasmakortisol (sammerdrag)

Tekmar 2016

- **Studier av endringer i hvilenivå kan:**

- Gi oss **tidlig varsel på problem** i produksjonen i henhold til:

- Vannkvalitet
- Sykdom (forvarsel på sykdomsutbrudd, muligheter for tidligere reaksjon – fortere inn i behandling hvis metoden brukes sammen med RT-PCR)
- Tekniske problem
- Biologiske problem
- “dårlig management”

- Hvis brukt riktig kan gi ledelsen og anleggene et viktig **forebyggende verktøy** for kontrollere og forbedre lakseproduksjonen

- Ved å holde stressnivåene under kontroll og således gi dyrene en god oppvekst vil gi en **positiv effekt på dyrevelferden og det økonomiske resultat.**

Cortisol

Cortisone

5b-DHE

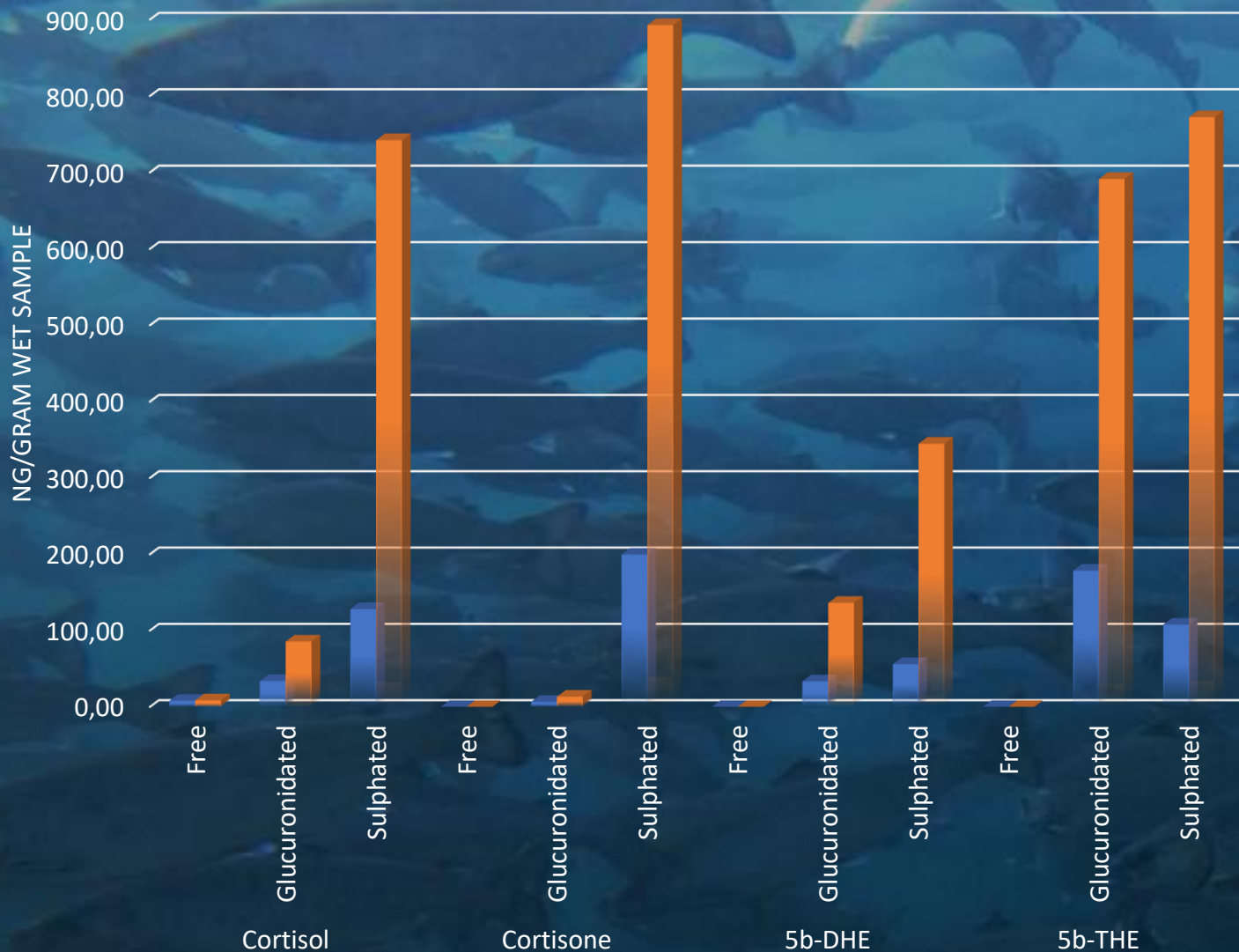
5b-THE

Måling av stressnivå

-verktøy for kontroll og forbedring

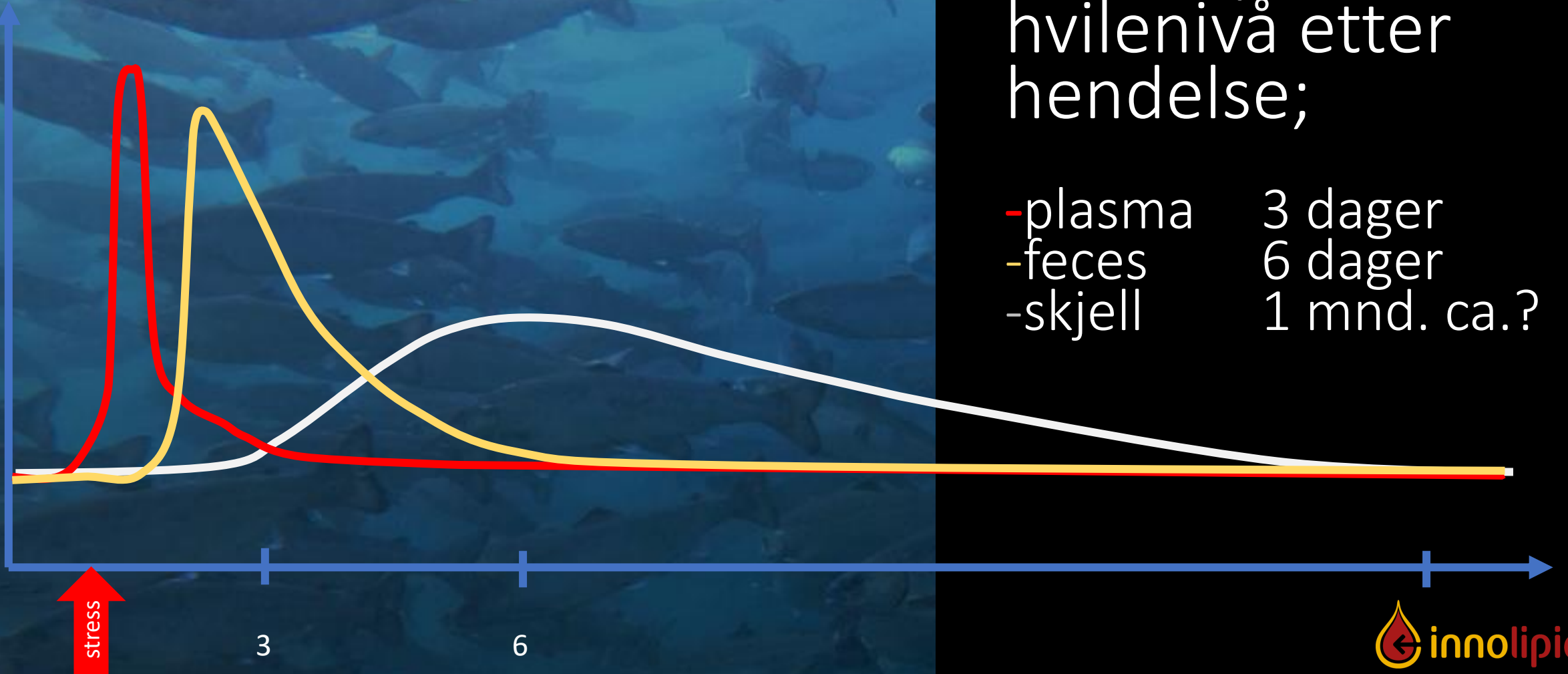
Forsøk på VESO:
 Gruppe smolt stresset ved trenging sammenlignet med en kontrollgruppe.
 Fecesprøver tatt ett døgn etter stresshendelse

Stresshormoner

-stresshormoner i feces i stresset smolt opp 500%

Stresshormoner
tilbake på
hvilenivå etter
hendelse;

-plasma 3 dager
-feces 6 dager
-skjell 1 mnd. ca.?

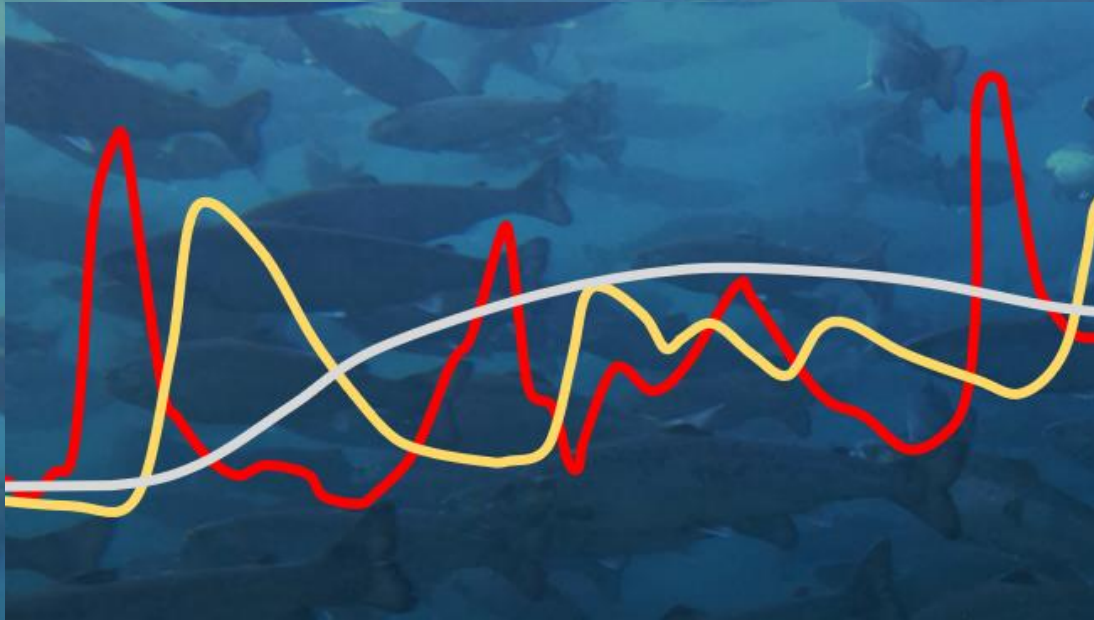
Stresshormoner

- i feces fra stresset smolt ca. 4000 ng/g

- i feces kontrollgruppe ca. 750 ng/g

Forhold vedrørende
prøvetaking for
analyse

Feces peker seg klart ut som
beste prøvemateriale for å
følge utvikling av stressnivå
over tid

	Plasma	Feces	Skjell
• Tidsbilde	akutt	akutt+	kronisk
• Prøvetaking	krevende	lett	lett
• Langtidsbilde av stress	kommer an på antall prøver		ja
• Egnet til overvåkning	kommer an på antall prøver		nei
• Prøvetaking stresser fisk	ja	ja/nei	ja

Ernestine Fanjara

Verktøy for forskning og dokumentasjon

- Monitorering av stressnivå
- Varsel om ukjent stressfaktor
- Sammenligne stressnivå opp mot referansedatabase
- Korrelasjonsstudier mot diverse annen datagenerering
- Identifisere nye stressfaktorer
- Forskning på faktorer som kan løfte trivsel/velferd
- Sertifisering av produkt

-Ny teknologi for å måle stress hos laks

Fisken selv gir melding om sitt stressnivå i form av stresshormoner som skilles ut i feces

*endelig.... noen som leser det
vi legger ut på Fecesbook*

Takk

staben ved vår lab;

Ernestine
Fanjara

Vera
Kristinova

Laila
Alendal

NTNU Ålesund:

Anne Stene, Yanran Cao, Lars Christian Gansel og Grete
Hansen Aas

VESO:

Marie Løvoll

NFR – PhD i bedrift stipend

